

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentarius Pavli Bernriedensis, Antiqui Scriptoris, De
Vita Gegorii VII. Pontif. Max.**

Paulus <Bernriedensis>

Ingolstadii, 1610

Qvomodo Saxones Conspirabant Contra Regem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65381)

QUOMODO SAXONES
CONSPIRABANT CONTRA
Regem.

N LLO^a quidem tempore Saxones, quoniam videbant ab eo se nimium crudeliter tractari, vnanimiter cōspirauerunt, vt pro Rege illum amplius nō haberent. ^b Vnus, coactus supplices, ad Apostolicum literas direxit, orans, vt suis orationibus commendatum susciperet; quatenus eum de tam horrendo, pauidoque iudicio iam imminenti, suis meritis excelsi Regis dextrā eriperet. Iterum, iterumque promittens, nil vnquam amplius de Ecclesiis DEI facere, quod sancti Canones reprehendere possent. Cuius precibus motus Papa, eisdem Saxonibus literas, & nuncios misit; & circa eiusdem Regis radices fodiens, prædicationis suæ cophinos misit, expectans scilicet, vt grossos ex ficu colligere posset. Sed, vnde sumere humoris boni plenitudinem debuit, inde, post marcidus aruit: & expectata vitis ad pingues botros ferendum, labruscas viles, & exiles portauit: & seges foliis pulchrioribus ornata, messis tempore nil aliud, quàm infandæ permissionis lolium protulit. Monuit equidem Regem, interim se ab armis suspenderet, donec è Saxonum partibus nuncios haberet. Rex verò non acquiescens literis, & cōmonitionibus Patris, terras Saxonix intrauit, vbi ex vtraque parte, hominū peccatis exigētibus, multus humanus sanguis effusus est. Regis tamē in manibus, iusto DEI iudicio, victoria data: per qua, sub manibus Domini humiliari debuit; tanquā ignitus, & spiritu elationis inflatus, contra ipsum intumuit. Nam cuncta, quæ pridē per matrē, per Episcopos, per Clericos, per

^a De belli huiusmodi initio & progressu habes integrum commentariū Brunonis tom. I. Illustrum scriptorum Germania. ^b Videtur legendum: Henricus.

Vide Epist. 39. lib. I.

Lege Bar. Anno M.L.XXV. N. 21. & seq.

per

Rex fallit fidē,
a securior. per communes nuncios, & priuatos antea promiserat:
postmodum, quia^a securius, in irritum duxit: Siqui-
dem Ecclesias, quas in manibus Domini Papæ corri-
gendas sub iuramento posuerat, non solum non dimi-
sit, verum etiam, contra decretales Patrum institutio-
nes, quibusdam adulteris, & Simoniacis sub inuestitu-
ra contradidit: Inter quos etiam^b Gotefridum propter
Ecclesiæ Mediolanensis inuasionem excommunica-
tum, eiusdem inuasionis adulterio inuestiuit; ^c Altono
cum Papa morante, quem Archiepiscopum melior
pars Cleri, & populi suum Dominum elegerant. Dedit
etiam Firmianam, & Spoletanam....^d

Vide Brunonē
in i. belli Sa-
xonici.

b Vide Baron.
Anno 1073. &
1067.

Et Epist. 15. li. 1.
Epist.

c Guidone, ita
Epist. 15. Greg
d Videtur ali-
quid deesse,

Greg. Papalib.
3. Epist. 10. ad
Henricum Re-
gem. Nūc qui-

dem contra
statuta Apo-
stolica Sedis
tradidisti Fir-
manam & Spo-
letanam Ec-
clesiam, &c.
quibusdam
personis nobis
etiam ignotis.

Vide Epist. 10.
& 9. lib. 3. Re-
gesti.

e Videtur esse
Tedaldus. ad
quem est Epist.
9. lib. 3. Num
Gotefridus
inuasor prior,
tam excessor-
rat.

His autem ad Apostolicam Sedem perlatis, Papa
Gregorius non modicum conturbatus est. Cœpit inte-
rea agitari multis sollicitudinibus: quoniam cuncta,
quæ ad pacem prouenire sperauerat, verti in contraria
perspiciebat. Tandem causas aliquas sibi per quosdam
legatos secretè missas, quibusdam personis, honestisq;
viris patefecit; vt perpenderēt, quid super his statuen-
dum foret. Tantis itaque promissionibus, imò simula-
tionibus inspectis, omnes mirari cœperunt. Verum, ne
Romana Sedes videretur aliquid iniuste, seu præcipi-
tante agere, definitum est; vt, eidem Regi acriores li-
teræ scriberentur; in quibus plenè cognosceret, nullo
timore, amorēue iustitiam dimittere posse, Romanum
pastorem. Scripsit autem ad Beatricem, eiusque filiam
Mathildem, quæ tunc temporis Italiam totam, præ cæ-
teris gubernabant: ad eundem Regem, ^e ad inuasorem
Mediolanensem; ad suffraganeos omnes.

Tunc Rex graui mœrore, & timore correptus, hac,
illacque mente furibunda transcurrens, omnes suos
nequam consiliarios aduocauit; deductis in medium
non-

nonnullis seductoribus ante peruersæ mentis oculos; qui plura, quibus humana mens falli solet, proposuerunt; regni honorem à Patre dimissum; liberum arbitrium; opes infinitas; militum abundantiam & fortitudinem; Episcopos, Duces, Tyrannos & sub fidelitate Principes constrictos, superborum etiam colla suo iugo contrita; quæstû insuper Ecclesiarum, suis manibus traditarum; & multa alia, quæ, vt diximus, secularium mentes illiciunt. Inter quos Mogontinus fuit Archiepiscopus, & reliqui, qui sub ipso debebant Suffraganei.

Artes consiliatorum.

Facta verò tali conuentione, statuerunt; vt Imperialis constitutio, cunctos in suo regno manentes Episcopos, cursoribus vbique missis, ante suam præsentiam iuberet assistere; & coadunatis omnibus, anathemati, quod à Mogontinus hæreticus contra B. Petri Vicarium, imò in Dominum, & Apostolum eius componeret, subscriberent. Quod si fortè motus aliqua reuerentia quis eorum se subtrahere vellet, rebus omnibus, & dignitate priuatus, vt regalis maiestatis obnoxius capitalem subiret sententiam.

a Sigifridus.

Interea legatis vndique missis; ab Vrbe quidam Hugo olim Cardinalis, tunc autem inter Episcopos hæreticos præcipuum caput, qui iam tertio ab Apostolica Sede damnatus fuerat: quia quosdam Simoniacos reconciliare præsumperat, fictitiis suis literis Archiepiscoporum, Episcoporum personas representans, aduenit, laudans omnia, quæ super Dominum Papam composuerant; proiectis in medium aliis epistolis, sub omnium Cardinalium, senatusque, ac populi nomine titulatis, quibus significabantur quædam proclamationes ad præsentiam regiam delatæ; vbi etiam contine-

*De hoc Hugone
vide Lamb. in
Chronico. Bar.
M. LXXVI.
N. 12.*

*Hugo succinis
conciabulo
Vormaciensi.*

L ban-

*Fictitia eius
littera.*

bantur postulatio noui Pontificis, & abiectio legitimi Pastoris: subintulit etiam multas inimicitias, quas patiebatur à Nortmannis, à circumiacentibus Comitibus, ab ipsis etiam traditoribus in vrbe manentibus, Quibus visis, Rex non modicè lætatus, & ad opus componendum fomentum desideratum accepit.

*a Ita nominat
propter schif-
ma, cuius au-
tor Diabolus.
b Lege Bar.
M. LXXVI.
N. 14. 15. 16.
Conuenticulū
Papientse.*

Adductis itaque in medium^a diabolicis Pontificibus, anathema^b super Dominum Papam, imò super se ipsos protulerunt. Missis etiam in Longobardiam, & Marchiam à latere Regis tam nunciis, quàm apicibus, visum est, vt facto anathemati subscriberent. Congregatis ergò omnibus Papiæ, ex præcepto Regis, & magis ex propria maleuolentia, & odio, vt res patuit, anathemati subscripserunt. Nam ad ostendendum malæ voluntatis cumulum, positis sacrosanctis Euangeliiis, iuramento firmauerunt, nullo modo se deinceps Gregoriū pro Papa habituros, vel obedientiam exhibituros. Missis & aliis nunciis, idem effecerunt. Scripsit autē idem Rex Romam literas, omni iniuria inhonestas, falsitateque repletas, præcipiens Domino Papæ, vt de sede surgeret, Ecclesiamque dimitteret: vocans eum periurū, inuasorem, & regiæ dignitatis diminutorem, maximè Simoniacis Longobardiæ elaborantibus.

*Coniucia Regis
in Pontificem.*

*Impudentia
cuiusdam Cle-
rici Parmensis.*

Statuerunt etiam, vt non antè literæ darentur & verba, quam Synodus, quæ congregata in Romana fuerat Ecclesia, plenius hoc audire posset, quod etiam factum est, Nam & Papa Synodum faciente, quidam Parmensis Clericus Domini Apostolici ad iniuriam, cum eisdem literis præsentare se, non abhorruit, & easdem blasphemias in facie totius Ecclesiæ, & conuentus proferre non formidauit.

Per idem tempus, prodigium ad illius iniquitatis indici-

dicium, & confirmationem futuræ rei; in Vrbe, iuxta B. Petri Ecclesiam ortum est: quod omnium corda nimium in stuporem conuerterat. Nemo enim aliquam significationem super ipsum dare & proferre dignè, conuenienterq; poterat. Siquidem gallina ouum mirifico cælatum opere peperit, in quo duo mira insignita fuerant, serpentis scilicet, & scuti similitudo nimio horrore tenebrosa. Serpens verò in triplicè ex eodem oui cortice se sinuationem erexerat, vertice se sursum erigere velle ad summitatè oui conabatur: Caudã verò in partè tenebrarũ illius extenderat. Sed dum ad oui summitatem tenderet, quodam ictu re percussus, ventre tenus caput reflexerat. ^a Scupeas verò eius nõ depicta, sed extra corticis ordinem posita, manu deprehendi; & tractari, vult alia materialis res, poterat. Considerantibus autem omnibus, & mirantibus Episcopis, cæterisque, qui in Synodo confederant; nuncius ille Antichristi aduenit.

Portentum.

Domizo ap. Bar. 1076. N. 17. eiusdem prodigij meminit. Sed dicere videtur animum hoc non à gallina positum; sed sculptum fuisse.

a Scupeas, seu scuppeas, cuiusmodi videtur ex Germanico Schuppen; pro pelle squamosa.

Postquã verò, finito hymno, facturus sermones exhortationis omnibus, Papa confederat: ille præcursor Antichristi, non tribuens honorem Deo, magisq; diligens terrenum, quàm cæleste imperiũ, sic eundem Papam alloquitur: ^b Dominus meus Rex, & Episcopi omnes Ultramontani & Italici, præcipiendo mandant, ut inuasam sedem B. Petri, & Romanã Ecclesiam amodò dimittas, Non est enim dignũ, sine præcepto illorum, & imperiali dono, tantum honorem scandere. Et conuersus, Clero Romano dixit: Vobis dicitur, fratres, ut ad futuram Pentecostes solennitatem regio conspectui vos representetis, suscepturi de manibus Regis Papam & Patrem: quia hic, non Papa, sed lupus esse dinoscitur rapax.

Clericus Parmensis Synodũ Romanam ingreditur.

b Verba eius ad Pontificem.

Ad cuius verba mox Ioannes Portuensis Episcopus, morum honestate, & religione vir præclarus, factò impetu surgens, immensa voce clamauit; capiatur. Tunc

Periclitatur impudens homo de Vita.

Præfectus, facto impetu, cum iudicibus, militibus, & Romanis nobiles tantum impostorem, euaginat in ipsa Ecclesia Saluatoris gladiis, ante Domini Papæ præsentiam interimere voluit: & fecisset, nisi pius Pater toto corpore se super eum proiecisset, omnibus de eius morte clamantibus.

Eripitur periculo à Pontifice.

Oratio Pontificis qua animos concitatos placat.

2. Timoth. 3.

1. Pet. 1.

Matth. 18.

*Luc. 10.
Matth. 10.*

Tandem, vix impetrato silentio, Dominus Papa dixit: *Nolite filij, Ecclesia sancta Domini DEI nostri quietem in seditionem aliquam commouere.* Oportet enim instare tempora, secundum diuinarum Scripturarum seriem, *periculosa: in quibus homines se ipsos amantes, cupidos, superbos, elatos, parentibus inobedientes, neque Præceptoribus reuerentiam exhibentes esse, necesse est: vt, patientia filiorum DEI, exhibitio fidei nostra multò preciosior sit auro, quod per ignem probatur.* Clamat nobis diuinus sermo dicens: *Necesse est, vt veniant scandala: va autem homini illi, per quem scandalum venit.* Et iterum, ad ostendendum nostræ qualitatæ modum, qualiter inter inimicos nostros conuersari debeamus, subiunctum est. *Ecce, ego mitto vos, sicut agnos inter lupos. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae.*

Nunc verò licet Antichristi præcursor in Ecclesiam surrexerit, nos tamen multis à temporibus, tam à Domino, quàm à sanctis Patribus edocti, sic geminæ scientiæ munere, gressus incedamus per pristinos, vt quemadmodum pij Patres serpentis astutiam columbina simplicitate condiuerunt, simplicitatemque columbæ serpentis astutia fugauerunt: ita & nos mansuetudinem felle carentis alitis teneamus, & prudentiam serpentis non relinquamus. Vtrumque enim mente gestare, nō est vitium, sed dignæ discretionis arcanum, Nō enim aliquem odio prosequi debemus, sed impru-

den-

dentia fatuitatēue legem Domini volentes infringere, subportare. Ecce enim acceptabile tempus adest; ecce iterum Dominus spiritualiter inter homines ambulat, clamans, & dicens: *qui vult venire post me, abneget semetipsum, & reliqua.* Matth. 16.

Ad viam ergo vitæ nos Dominum vocantem sequi oportet, si hæreditatis æternæ fructum desideramus carpere. *Per multas tribulationes*, vt Doctor noster docuit, *oportet nos intrare in regnum DEI.* Satis est, quod huc vsque in pace viximus Ecclesiæ: nunc verò diu aridam messem sanctorum, iterum sanguine conuenit irrorari, vt fructus illius longo tempore, tabidus senio, recenti rore perfusus, in pristinum redeat decoris aspectum. Videmus pugnam diaboli in apertum proflire campū, hæctenus fuscis squaloribus adopertam. Nunc ideo Tirones Christi, doctas manus ad prælia gestantes, conuenit obuiare: quatenus Christi fides, quæ, eodem inficiēte diabolo, toto penè terrarum orbe dispersa, relictaque cernitur, cuncta, Domino DEO per nos pugnante, instauretur. Ad detrimentum nempe nostræ salutis, seculares quotidie propugnare conspiciamus; qui, nihil aliud, quàm gehennam acquirunt: si nos, quibus viuere Christus esse debet, & eius etiam amore mori, lucrum; quibus in retributione post istam miseram, & imaginariam vitam felicitas præparatur æterna, à DEI legibus, & fide nostra orthodoxa, pedem, hosti cedendo, retrahamus. Philip. 2.

Commoneat^a nos saltem vox Dominica, quæ dicit: *qui me erubuerit, & sermones meos; hunc filius hominis erubescet, cum venerit in maiestate sua, & patris, & sanctorum Angelorum.* Terribile nobis videri debet, si tempore illo, à tanto tribunali sententiam nostris negligentis a commoneat. Luc. 9.

Num. 3.

1. Cor. 3.
2. Cor. 6.1. Cor. 15.
Apoc. 3.

2. Cor. 10.

Matth. 26.

Rom. 8.

diræ verecundiæ capiamus; quorum laboribus iudex omnium alios remunerare vult. Ideo enim domus suæ speculatores nos æterna Sapientia esse voluit, vt ipse postmodum venturus inhabitator mundam domum nostro studio habere possit. Ad quod scilicet opus egregium instare Domini sacerdotes hortantur, cum in maturo tempore legibus Domini, senescentes post quinquagesimum annum custodes vasorum Domini præcipiuntur fieri. *Vasa quippe, vt B Gregorius ait, nostra sunt corda, quibus ferimus cuncta, qua cogitamus.* Corda etiam DEI viui templum esse, sacra testantur eloquia: quæ quidem tanto mundari conuenit diligentius, & ornari, quanto illorū inhabitatorem cæteris mundiorum esse dinoscimus. Scriptum quippe est: *Mundus habitator mundam querit domum.* Et iterum: *Euigilate iusti, & nolite peccare.* Et iterum: *Ecce sto ad ostium, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi, intrabo ad illum, & cænabo cum illo, & ipse mecum.*

Videmus iam fratres, si corda nostra erigere conemur intentè, auctorem nostrum pulsare, nosq; cõmonefacere, vt aperiamus illi, & claudamus ostium diabolo, & eius satellitibus & complicibus pro viribus resistamus, *in promptu habentes vlcersi*, secundum Apostolum, *omnem inobedientiam.* Neq; timendum est, etiam si præualere possint aduersum nos: (quoniam ideo illis potestas à iusto traditur iudice, vt fiant nostræ probationis caminus, cito in cinerem, & fauillas consumendus, nosq; vasa explorata perpetuò in Domini ministerium assumenda) speramus sanè, nec dubitamus, quòd nulla tribulatio, persecutio, gladiusue, vincula, carceres, exilia, instantia, futura, poterunt nos separare à charitate, quæ est in Christo IESU, & sanctis eius legibus. **Melius est enim mori p legibus Domini, q̄ corundem per-**

guasoribus, & destructorib. terga vertēdo Ecclesię^a quoniam non obuiare talib. Christi planissimè est fidē negare.

Videmus præ oculis, & manibus habemus^b signū antiqui serpētis; quod omnipotens DEVS ideo vobis ostēdit, ut cautos, sollicitosq; redderet, & quid super filium superbix extollentem se aduersus hanc sanctam Ecclesiā Catholicā facere debeamus, insinuaret. Sancta quippe scriptura, Fidem, sanctaq; Ecclesię figuram *oui* nomine designat; in qua quidē malos cum bonis permistos esse vsq; ad mundi terminum, nullus fidelium dubitat. Sed licet fraudibus, deceptionibusq; aliquandiu se occulte studeant, non semper latere, Domino reuelante, possunt, ut, cum in apertum venientes emicarent, cunctis appareat fraus, quæ latebat, & in cognitos sancta DEI Ecclesia ultionis gladium exerat.

Rex iste, cuius figurā DEVS mihi demonstrari, & cognosci per serpentis similitudinē voluit, hactenus timēs, suis subdolis verbis & nunciis, velut in tenebrose noctis caligine latuit: quin imò foras saliens, quod corde gestabat, ostendit sufficienter ad condemnationem, quæ passim per DEI Ecclesias cōmiserat; nunc verò, ut cernitis, caput ad Fidei nostræ fundamentū erigere cœperat, sicut scriptū est: *Posuerunt in calū os suū, & lingua eorum transiit in terra.* De quo Ioannes Apostolus dicit; *Et datū est ei os loquens magna, & blasphemias.* Et illud; *Et cauda eius (Dragonis) tertiam partem stellarum traxit.* Non attendit miser, quid veritas ipsa dixit Magistro nostro, & Principi Ecclesię: *Super hanc, inquit, petram edificabo Ecclesiam meam: & porta inferi non preualebunt aduersus eam.*

Nunc igitur, fratres, cōuenit gladiū ultionis exerere, & inimicū DEI & Ecclesię alligando percutere, ut percussum caput, quod ad Fidei fundamentū, & omnium Ecclesiarū, erectū esse dinoscitur, corruat: ut, quemadmodū

in

a iura prodere.
ha. Vel similes
Voces in MSS.
apographo de-
siderantur.
b nempe ouum
illud prodigio-
sum, de quo su-
pra.
Oui huius my-
stica declara-
tio: qualem &
Domino ad-
fers.

Psal. 72.

Apoc. 13.

Apoc. 12.

Math. 16.

Gen. 3.
Luc. 12.

in primo superbiæ suæ tempore ei dictum est; pectore & ventre repat. *Nolite timere*, vt ait Dominus, *pusillus grex; quia complacuit patri vestro dare vobis regnum.* Satis est, quod hucusque sustinuitis; benè conuenienterque illum commonuistis; nunc verò cauteriatam conscientiam se habuisse cognoscat.

Responsum Synodi ad orationem Pontificis.
afors. blasphemum.

b desideratur, in MSS. nostris.

c amplectemur.

d auferatur.

Psalm. 57.

His, atque aliis nonnullis peroratis, sancta & magna Synodus dixit: Tua, sanctissime Pater, censura, quem ad regendum nostri temporis seculum diuina peperit clementia, contra ^a blasphemiam, inuasorem, tyrannum, desertorem, talem sententiam proferat, quæ hunc conterat, & futuris sæculis transgressionis caurelam cõferat. Deinde quippe ^b est iussis tuis obedire, & obsecundare, vt possumus: neque facere cupimus animas nostras preciosiores nobis. Libenter enim, si necesse est, mortem ^c amplectimur, vt Patrum nostrorum vestigiarelinquere non videamur. Cur enim non demus pro DEI nostri sanctis legibus illud quod à nolentibus nobis ^d auferatur? Gaudium exere, iudicium exerce, vt lætetur quilibet iustus, cum viderit vindictam, manus suas lauet in sanguine peccatoris. Tandẽ omnibus acclamantibus; definitum est, vt honore regio priuaretur, & anathematis vinculis tam prænominatus Rex, quàm omnes assentanei sui colligarentur. Accepta itaque fiducia Dominus Papa, ex totius Synodi

consensu, & iudicio protulit anathema in hunc modum.

ANA-